

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statulni, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 82.

Sibiu, Sambata 11/23 Octobre.

1880.

Memoriulu Romaniei asupra tractatului de comerci cu Angli'a.

Noi ne ocupamu in acestea colóne cu lunile intregi, la loculu antaiu, mai totu de afacerile nóstre interne, provinciali. Facemu parte din press'a unei provincii de trei ori nefericite, prin urmare nu ni se póte inputa, daca vomu dice si noi cu bietulu romanu: Mila 'mi e de tóta lumea, dara de mine mi se rupe ánim'a. Cu tóte acestea suntemu si noi datori, totu in bine intielesulu interesu ale acestei tieri uitate de toti santii si dummediei, cá se aruncamu ochii mai de multe-ori si in afara, prin tierile vecine.

Romani'a inchiaiese inainte cu siese ani unu tractatu comerciale cu Austro-Ungari'a. Dã atunci si pâna acum audi pe vecinii si confratii nostrii din Romani'a relevandu mereu „enorme daune care li s'ar causa densiloru prin acelu tractatu.“ Se póte cá patriotii Romaniei se aiba dreptate, daca reclamatiunile lor suna la adress'a intregului imperiu austro-ungurescu, anume la adress'a provinciilor proprie austriace, cu industri'a lor mica si mare, inaintata, si cu comerciulu lor dominante; unu altu adeveru inse este si remane pipaitu si invederatu: cá industri'a si comerciulu Transilvaniei isiluara lovitura de mórte prin acelu tractatu. Deschiderea corabierei pe Dunare dela 1832 incóce a facutu se dispara successive totu importantele comerci de tran-tito, de comissiune si expeditiune, pe care Transilvani'a ilu avuse ab antiquo; tractatulu in cestiune este p'aci cá se dea si la restulu comerciului nostru lovitur'a de gratia. Unde au fostu cele doue camere comerciali, unde ministrulu de comerci din Ungari'a, care domina si in Transilvani'a, candu s'a inchiaietu acelu tractatu?

Cã barbatii de statu ai Romaniei se pricepu in cestiuni nationali-economice multu mai bine decâtu toti ungurii si ungurenii, fia-ne documentu asta-data acestea câteva passage din memoriulu densiloru, care suna la adress'a Angliei, si caroru le damu locu mai la vale.

„Memoriu asupra inchiaierii tractatului de comerci cu Angli'a.

1. Tractatulu de comerci, ce este a se inchieie cu Angli'a, are o importantia capitala pentru Romani'a, mai alesu din doue puncturi de vedere: — acelu alu relatiunilpru nóstre comerciale fórté insemnate cu acestu imperiu — si acelu alu faptului, cá elu este antaiulu tratatu comercialu, ale carui negocieri nu au de basa preocupari politice.

In adeveru, punctulu de vedere economicu are astadi precaderea. E dar necessariu a'lu esaminá, a'lu precisá si a'lu formulá.

2. Tractatele nóstre de comerci, acele inchieiate cu Austro-Ungari'a si cu Russi'a, precum si acele a se inchieia cu Germani'a si cu Itali'a, — sunt basate pe principiulu reciprocitatii, adeca pe tractamentulu natiunei celei mai favorisate.

Acésta este primulu pasu decisivu spre o des-voltare naturala a relatiuniloru comerciale intre diferite tieri.

Principiulu natiunei celei mai favorisate tinde pe de o parte a inlocui rigurile vechiului sistem, prin unu regimu vamalu mai dulce; — pe de alta a da tarifelor vamale o semnificatiune curatu fiscala.

Astfelu vamil capata adeveratulu lor caracteru si se recunosc pentru aceea ce sunt in realitate: unu modu de a percepe inopositele dela proprii sei contribuabili.

3. Inainte de a intra pe acésta cale, am fi potutu sta la gânduri, daca trebe se pasimu pe ea, sau daca nu ar fi mai bine se adoptam principiile protectioniste si se ne inchidemu fruntariile nóstre mai multu sau mai puçinu, comerciului esterioru.

Astadi inse nu mai potemu reveni asupra faptului indeplinitu; nu numai pentru cá suntemu legati prin tractatele de comerci inchieiate sau a se inchieia, dar mai alesu pentru cá in conditiunile actuale ale comerciului internationalu, schimburi de sisteme nu potu de cátu produce pagube fórté mari, atâtu economice, câtu si fiscale.

Cu tóte aceste, e de nevoia se ne damu socotéla, daca amu facutu bine ceea ce amu facutu; cá-ci, daca cercetarile nóstre conduc la unu respunsu afirmativu, cautatu se mergemu cu relolutiune in reform'a ce am realizatu, pentru a trage din ea tóte beneficiile, ce ea aducé dupa sine.

4. Comerciulu dintre doue tieri consista intr'unu schimbu reciproc de obiecte, pe care o tiéra produce si de care cealalta are nevoia.

In relatiunile primitive dintre ómeni, acestu schimbu se facea in natura: obiectele se preschimbau directamente unulu in contra altuia. Cu timpulu, relatiunile dintre popóra inmultindu-se, s'au desvoltatu comerciulu internationalu. Atunci banulu a inceputu a servi din ce in ce mai multu cá intermediariu alu schimburiloru.

In amendoue casurile inse, lucrurile se petrecu in acelasiu modu; cá-ci totudeauna esista unu schimbu de obiecte, care se efectuédia directu, schimbandu-se obiectele unele in contra altora; sau indirectu, prin mijlocirea baniloru.

5. Se ne intrebamu inse: ce importa si ce esporta o tiéra, candu comerciulu ei e intr'o stare naturala, normala? Respunsulu e simplu si se póte usioru deduce din cele dise mai susu. In fiacare tiéra se importa marfurile, de care poporatiunea are nevoia, si se esporta acele marfuri, de care alte tieri simtiescu trebuintia.

6. Daca ar potea se esiste o tiéra, care ar afla in productiunea ei propria satisfacerea totoror necessitatiloru poporatiunei: aceea tiéra fãra indoiála nu ar avea unu comerci internationalu. Totu comerciulu acelei tieri ar fi internu, si fruntariile ei ar potea fi hermeticu inchise.

Inse clim'a, positiunea, calitatea pamentului, aptitudinile poporului, inpregiurari istorice, éra mai pre susu de tóte principiulu insusi alu vietiei omenesci, care e sociabilitatea sau relatiunea continua si neintrerupta cu semenii sei, — tóte aceste facu, cá nu esista tiéra in lume, ori cátu de barbara sau ori cátu de culta, ori cátu de bogata sau ori cátu de saraca, ori cátu de puternica sau ori cátu de slaba, care se se póta indestula intru tóte pe sine. Fiacare tiéra, fiacare poporu isi are in acésta privire geniulu seu propriu. Fiacare tiéra, fiacare poporu dovedescu in nevoile si trebuintiele lor, cátu sunt de legate si de in-crucisiate interesele unele cu altele, interesele totoror tieriloru, totoror popóraloru.

Potemu dice mai multu. Cu cátu unu poporu e mai cultu, mai civilisatu, mai prosperu si mai bogatu: cu atãta trebuintiele ce are a satisface prin ajutoriulu si prin conlucrarea altoru popóra, sunt mai mari.

Dela China si Japani'a, au trebuitu dupa lungi esitatiuni si dupa o practica seculara de exclusivismu, care nu s'a potutu sustinea nici in estremulu Orientu, se deschida in fine portile lor comerciului internationalu; cum isi póte cineva inchipui o tiéra, situata in Europ'a secolului alu XIX, in mijloculu miscarei comerciale celei mai febrile, care ar inchide fruntariile sale prin regulamente vamale severe, apartinendu altoru timpuri, altoru moraluri, unei situatiuni comerciale si economice restrinse? Acea tiéra s'ar sinucide si si-ar prepará propri'a ei miseria pe terenulu economicu, cá si pe acelu intelectualu.

7. Desvoltarea economica a totoror tieriloru, éra mai alesu a celoru europene, a luat in ultimii doue dieci ani proportiuni enorme.

Se nu uitamu cá inainte de jumetate de secolu si mai incóce, la noi cá si aiurea, industri'a casnica

cea mica, indestulá ea singura trebuintiele unei familii, si cá astadi fabricele miscate cu aburu au sporitu productiunea, au eftinitu marfurile si au deschisu activitatiei omenesci alte cercuri, inainte necunoscute.

Cu acésta desvoltare au mersu mana in mana si o sporire a bunului traiu alu ómeniloru, care se simte peste totu loculu.

Inainte de trei-dieci de ani abia a trei'a parte a poporatiunei Englese mancá mai multu de odata pe septemana nutrimentu animalu,*) pe candu astadi mai fiacare englesu mananca celu puçinu o data pe di carne, untu séu brânza. Cele patru principale articole de consumatiune ale englesiloru au sporitu in intrebuintiarea lor in modu fórté simtitoriu in intervalulu de ¼ de secolu dintre 1852 si 1877 si anume:

Zacharulu dela 28, 15 Livre pe capu la 54, 06 Livre pe capu.

Ceaiulu dela 2, 00 Livre pe capu la 4, 52 Livre pe capu.

Tutunulu dela 1, 04 Livre pe capu la 1, 49 Livre pe capu.

Spirituósele dela 1, 10 galóne pe capu la 1, 23 galóne pe capu.

Ori cine póte usioru calcula, cá acésta sporire a consumatiunei a produsu in tóte emanatiunile vietiei nevoi si trebuintie, care, ori cátu de industriósa si de producátore este Angli'a, in tóte sferele munciei omenesci, ese din cerculu potintieloru ei si o silesce vrendu nevrendu, se se adressedie la alte tieri. Astfelu d. e. mai totu importulu Statelor-Unite in Angli'a consista in pei tabacite,**) in bumbacu brutu si in cereale. Englesii nu aru potea fi lipsiti de importulu acestoru obiecte. Prosperitatea intregi natiuni ar suferi de acésta lipsa.

(Va urmá.)

Transilvani'a.

— Sibiu, 20 Oct. n. (Culesulu viiloru.) In acésta tiéra este unu usu stravechiu inpusu prin clim'a nóstra, cá culesulu de vii se se incépa in 4/16 Octobre, sau cum dicu apusenii, la s. Gallus, pre candu se presupune cá strugurii s'au coptu bine. Dela acésta regula se facu multe esceptiuni, éra anume in anulu acesta regul'a se prefacú in esceptiune, cá multi intardiara inadinsu cu „storsulu“, precum dicu la Banatu. Vinulu din estimpu 'ia esitu renumele de acru; s'au adeveritu inse si pâna acum, cá in unele vii ese mustu si de 14 graduri. Fia inse si de calitate mai inferióra, proprietarii de vii carii potu, se nu'lu lapede pe pretiuri de nimicu, ci se'lu mai tina, cu atãtu mai virtosu, cá speculantii din provinciile austriace dedati in anii din urma a cumpara vinuri din Ardealu, nu prea cauta de cele tari si dulcege, ci mai multu de cele usióre, din care unii facu „Champania“, éra altii ilu prefacu, cá se aiba gustu precum place germaniloru, se'lu bea cu apa de soda si cu ape minerali. Unii platescu vinurile usióre mai asia de bine, cum se platescu pe la noi cele tari, numai se fia grijite bine.

Dupa ploile de mai deunadi urmara mai multe dile frumóse, éra inainte cu vreo 5 dile cadiu bruma, precum se si astépta in acésta lun'a lui Brumarelu (Octobre), dupa care urmédia Brumariulu mare.

Pretiurile cerealielor din ce scadiusera, au inceputu éra si se urca, anume grãnele se scumpescu mereu. Acésta scumpire se esplica nu numai din inpregiurarea, cá pre cátu s'a facutu papusioiu, pe atãtu a esitu grãu mai puçinu, ci si din scirea primita dela Russi'a, unde esportulu de grãne fu opritu pentru anulu acesta si celu viitoriu, ceea ce

*) Carne.

**) Provincialismu din Bucuresci, insemna argasitu, pei preparate.

incordă preturile grânelor din Romani'a într-atâtă, cătu de exemplu în portulu dela Giurgiu chil'a de grâu frumosu, care în Septembrie se vendea cu 80—81 franci, acuma se plateste cu 90 până la 93 franci în moneda de aur. Cantitati mari de grânatie se transportă mai alesu în Germani'a.

— (Nouele cali ferate în Transilvani'a.) Tragemu din nou atentiunea publicului nostru la liniile vicinali, dintre care cea dela Apahid'a la Desiu se lucra barbatesce, cea dela Ludosiu (de pre tiermii Murasiului preste Campia) la Bistritia si cea de pre Oltu prin Sepsu St. Giurgiu spre passulu Oituzu către Moldov'a, se trage acuma prin ingineri. Constructiunile de cali ferate deschidu locuitorilor de tôte clasele ocațiuni multe de a castigă bani, pe produse, pe materialuri, cum: lemne, pétra, caramida, varu; apoi carausii, si pentru saracime folosirea braçialoru. Se invetiamu, se indemnămu si se incuragiamu pe ómenii nostrii la munca si la castiguri.

— (Statu'a lui Josifu Bem), generalu de insurgenti în a. 1848—9 s'a desvelitu dilele trecute cu mare pompa în capital'a secuiesca Tergulu-Murasiului (Maros-Vásárhely), si fiindu-că Bem (mortu în Asi'a mica la 1852) fusese polonu (mai bine rutenu, dupa cum sciu unii), a venit u deputatiune de 7 studenti dela Lemberg, cu cari s'a facutu mare spectacolu atātu în Secuime, cătu si în Clusiu si în B.-Pest'a, benduse multe vedre de vinu în sanetatea „natiunilorororori“, magiari si poloni. În timpulu conferentieloru preparative multi magiari moderati avura curagiulu a desfatui acelea demonstratiuni, pe temeiul că altii le voru întielege că îndreptate asupra lor. Asia s'a si întemplatu: austriacii le esplica asupra lor; asemenea si romanii cari pricepu ce este libertatea, totu asupra lor. De si în timpulu comandei lui Bem în Transilvani'a din Decembre 1848 până în Iuliu 1849 s'au spendiuratu, taiatu si inpuscatu multe mii de romanii pe la casele lor, totusi romanii nu pot dice că Bem ar fi fostu unu tiranu selbaticu că Teleki, Katona, Beothyi, Csányi, J. Bánffy, Jos. Jenei si nenumerati altii, că-ci din porunc'a lui abia s'au spendiuratu ori inpuscatu vreo 10—15 cá facatori de rele; dara pe noi nu ne-a convinsu nimeni, nici până în dio'a de astadi, că Bem ar fi luptatu aici, la noi, în Transilvani'a, pentru libertate. Asia i s'a mintitu lui, candu l'au denumitu de comandante, éra dupace veni în tiéra, se vediu elu insusi necesitatu se inpusce pe cătiva tirani, cari inpuscasera mosnegi, femei, prunci si dedesera focu la multime de comune. Cu totulu altulu fusese idealulu de libertate alu lui Josifu Bem, si nicidecum acela pe care-lu aflase în Transilvani'a.

Adunarea societății pentru fondul de teatru românesc

ținuta la Sibiu în 17/5 si 18/6 a. c. a decursu întrutôte conformu programei cunoscute, cu acelu adaosu înse, că aceea fu cercetata multu mai bine de cătu s'ar fi asteptatu chiaru si în această cetate, unde gustulu pentru art'a dramatica e mai desvoltatu de cătu în multe alte comune urbane a le tierei. Dacă acestu bunu succesu a produsu la membrii si la publiculu întregu o adevărata bucuria si satisfactiune, apoi pe aceea o amu simtitu si noi în mesura cu atātu mai mare, cu cătu ni se dete si asta-data ocaziune a ne revocă în memoria fragedele încercari vechi de a formă celu puçinu societati de diletanti, înca pe la anii 1832—5. 1838—9 1842—4. 1852—5, éra mai tardiu invitarea societătiloru dramatice din Romani'a, a d-nei Tardini, a d-niloru Milo Pascaly si Jonescu.

Se lasamu înse cuventulu în descrierea decursului adunării la bun'a noastră „Familia“ din Oradea, care este multu mai competentă de cătu noi în această materie.

Sibiu, 17 Oct. a. c.

Siedinti'a prima.

Astadi la 11 ore si jumetate din di se deschise aici adunarea generala a Societății pentru fondul de teatru romanu. Cu mare bucuria constat, că această adunare a avutu unu succésu completu, că-ci am veditu în sala intrunita a frumoșa cununa de barbati atātu din locu, cătu si din departari mai mari.

Aici puturamu salută, în frunte cu Esc. Sa mitropolitulu Mironu Romanulu si cu vicariulu mitropolitanu Rds. D. Nicolae Popea, lamur'a inteligentiei noastre locale, o tinerime numeroșă, o stralucita ghirlanda de dame, si din departare barbati de pe la Lugosiu, Timisiora, Dev'a, Maramuresiu, Siomeut'a, Fagarasiu, Reghinu, Blasiu, Brasiovu etc., éra altii de prin alte parti au se sosésca în momentele aceste.

Adunarea se deschise, în seminariulu archidiece-sanu, de către vice-presedintele dl. V. Babesiu, prin o cuventare, în care facu istoriculu Societății, si îndemnu la activitate si în viitoru, inspiră incuragiere în e faça pentru realizarea posibila a ideii; în fine

închierà, producându unu actu dela dnii Mocionesci, prin care acesti illustri barbati (Antoni, Alesandru si Eugeniu) ilu autorisara a plati prin actii de ale „Albinei“ capitalulu subscrisu de dnii lor, dinpreuna cu interesele aceluia, în suma totala de vreo optu mii de florini. Această declaratiune inspirata de celu mai ardentu zelu nationalu fu întimpinata cu vivate entusiastice din tôte partile.

Apoi dl. Visarionu Romanu, prin o cuventare bine inspirata si în niste termeni elocinti, saluta adunarea Societății pentru fondul de teatru romanu în Sibiu, în numele locuitorilor romani de aici, dorindu-i prosperare întrutrealizarea sublimului seu scopu culturalu si nationalu.

Notarii adhoc se alesera dnii Jeronimu G. Baritiu si Absolonu Todea. Apoi se cetira rapórtelu si se alesera comisiunile indicate în programu, despre cari va vorbi mai pe largu processulu verbalu, ce-lu vomu publică în euréndu.

(Va urmă.)

Ungari'a.

— Budapest'a. (Starea instructiunei publice.) În comisiunea finantaria se votara bieti 860 mii florini pentru scólele poporale. Cu aceea ocaziune ministrulu Trefort comunică câteva cifre, că si în alti ani, care merita a fi cunoscute de aprópe. În a. 1879 au fostu în tóta Ungari'a si Transilvani'a 15,715 scóle cu 21,421 docenti; din acelea 71 scóle superiori, 94 civili, 15,550 proprie elementarie (incepetórie, satesci). 13,688 scóle sunt întretinute de confessiuni (confessionali, bisericesci), 1538 de către comunele politice si numai 215 de către statu. Spesele întretinerii toturor acelu scóle au fostu 9.539,818 fl. v. a. La fondulu de pensiuni alu docentilor se dau 150,000 fl. La editiunea foiei scolastice 10 mii. La liceulu de fete în B.-Pest'a 45,450 fl. Institutulu de surdomuti 35 mii, de orbi 31,900; scrutari istorice si archeologice 18 mii; honorarie spre aceleasi scopuri 15 mii fl. Museulu pentru industriari 10,400 fl. De premie pentru artisti 1260 fl. Instit. de artele frumoșe (belle arte) 15,000. Societății de belle arte 4000 fl. Sectiunei sciintieloru la academi'a ungurésca subventiune 5000 fl. Pentru inavutirea bibliotecii la aceeasi academi'a 5000 fl. Societății sciintieloru naturali 4000 fl. Ajutoriu pentru literati (scriptori) scapatati, sau la familiile lor, pe anu 3500 fl. Spre a formă professori de gimnastica 5000 fl. La edificarea noului palatu alu universitatii 146,322 fl.; la infintiarea amfiteatrului de anatomia, interese si amortisatiune la capitalulu inprumutatu spre acelu scopu 21,000 fl. Alte 21,000 fl. sub aceleasi conditiuni la capitalulu inprumutatu pentru edificarea unui spitalu langa aceeasi universitate. Pentru conservarea fortăretiei Corvinilor dela Hunedór'a în statu quo 1000 fl.

Acestea si altele pe atâtea, sunt sume prevădute în interessulu propagării sciintieloru si arteloru, precum de sine se întielege, în limb'a magiara, precum si pentru incuragiarea barbatilor devotati acelu sublime scopuri. Alaturea cu statulu lucrédia neincetatu pe aceeasi cale o multime de reuniuni, asociatiuni, societati private, cu fondurile lor particulare, adunate prin asia numite cotisatiuni, colecte, donatiuni etc.

Pre candu ungurii lucrédia asia, ore ce facemu noi? Sberamu că si cum ne-ar fi incoltitu nisce lupi turbati, că o biata Asociatiune literaria, care âmbla la cersite dupa câte 5 fl. pe anu, plateste unui secretariu pentru labórea lui, enorm'a suma de 300 fl., adeca atâtea cătu se dà si unui servitoriu, usieriu sau portariu pe la tribunale si prefecturi, éra subventiunea unui diariu este si mai exorbitantu, că-ci ajunge cu a unui cancelistu dela comitatu, esitu înainte cu 10 luni din a opt'a clase gimnasiale. Atâtea dilapidare de avere poporului, scandalu ne mai auditu! De ce se nu se traga si ei în câte o chilia calugarésca, la Strimb'a, la Majin'a, la Nicul'a, Silvasiu, ori în delulu Felécului langa Clusiu; si de ce se nu si pórtu si ei manuscriptele lor în câte o paruchia de desagi, că Georgie Sincai, mai alesu că acuma sunt si drumurile multu mai bune decât înainte cu 70 de ani, éra: dacă li se rupe cisme, potu se incaltie si opinci, că sunt mai moi, nu rodu la pitióre. Vetii dice că au si ei familii, sunt datori se muncésca pentru el. Dara dacă au invetiatu atâtea carte, ce demonu iau sedusu, că se se mai si însóre? Dacă s'au facutu carturari, se manance, se bea, se locuésca, se se inbrace că carturarii de romanu, se nu mai primésca si plata pentru Azbuchile lor. Vetii dice, că si pop'a ia pentru molidve; dara pop'a are darulu, éra carturari de acestia ce daru au? Si cine i pune se cumpere mereu la carti si se manjésca atâtea charteia, că la judecat'a de apoi archangelii nu i voru întreba ce au invetiatu si ce au scrisu, si cătu au datu de pomana la monastiri.

Austri'a.

— Vien'a. Mic'a provincia Silesi'a si o parte din Moravi'a se numera între provinciile cele mai nefericite ale statului austriacu. Locuri paduretie, clima destulu de aspra, poporatiune de trei nationalitati, cu tôte încercările guvernului de a o cultivă, e remasa fôrte tare în cultura. Saténulu din Silesi'a siede cu vac'a, cu porculu, cu gainele si gâscele la unu locu, mananca pâne négra că de mazariche si în tôte dilele cartofi si totu numai cartofi, isi innéca dorerea si calamitatea în vinarsu (rachi) inputitu. Estimpu érasu au unu anu fôrte reu. Maj. Sa imperatulu abia se întórse dela Galiti'a si Bucovin'a, trecu în Ungari'a pe la manevrele militare, dupa care si plecà spre a cercetă si consolă pe acei nefericiti silesiani si moravieni peritori de fôme si de golatate. Locuitorii asteptau pe monarchu că pe unu salvatoru, că-ci ori-si cum, ceea ce vede monarchulu cu ochii sei si aude cu urechile sale, mai curendu sau mai tardiu, în cele mai multe casuri, are urmari bune pentru poporu. Această caletoria imperatésca se întinse până la Teschen.

Pe 24 Oct. Mai. Sa se întórce la B.-Pest'a spre a primi pe cele doue corpuri parlamentare, ce se numescu delegatiuni, dela care ministrulu de resboiu cere cu vreo 9 milióne florini mai multu decât în a. tr. Scopulu adevératu alu acestui plus se va vedea pe semne numai în anulu viitoriu; că-ci póte se se totu inpace turculu cu montenegrinulu pentru miculu Dulcigno si arnautii potu se si bage iataganulu în téca, dara cu atâtea cestiunea Orientului nicidecum nu e deslegata. Dela Russi'a înca vinu sciri fôrte turburóse. Imperatulu Alexandru, care si mai înainte suferia de resuflare grea, de candu cu atentatulu celu infernale, candu éra se sara în aeru palatulu întregu prin dinamitu, ii vine desu batetura de ânima cu lesinu. Imperatulu petrece mai multu la Livadi'a în Crime'a, unde este o clima dulce; dara si acolo în dilele trecute ii fu atātu de reu, în cătu alergà fiu-seu celu mai mare cu medicii cei mai buni în ajutoriu; dara si acestia sunt fôrte îngrijati pentru viétu'a monarchului.

Gendarmii poporaloru orientali.

De multu eramu dedati a citi articlii nerusinati în „Pester Lloyd“; se pare înse că primul seu din 20 Oct. trece preste tôte inpertinentiele sale anteriori, si credemu că ministrii din Bucuresci, Belgradu, Sofi'a, Cetinje nu lu voru pune nici la feréstra nici la oglinda. „P. L.“ acaparanduse de visitele suveranilor respectivi, ii insulta cu terminulu nemtiescu de „Meute“, care tradusu în romanesce curatu însémna: potaia, hóita (de lupi, de cani!) dupa aceea amerintia pe Romani'a, Serbi'a, Bulgari'a, Muntenegru din partea Austro-Ungariei cu resboiu sfarmatoriu, dacă voru cutedia a se confederă între sine si a gravitá către Russi'a; éra până atunci înca invita pe ministrulu de esterne si pe tóta diplomati'a austro-ungurésca, se si ridice „die Peitsche“ (bicu, corbaci, gârbaci) si sei plesnéscă, pentru-că se scia de frica.

Este cunoscutu la tóta lumea, că „P. Lloyd“ e organu alu partidei guvernamentale.

Nerusinatu este „P. Lloyd“ acum că totu-deauna; noi înse i multiamimu din tóta ânim'a că-ci asta-data nu minte, ci scrie întocma asia precum simte. Este apoi cu totulu alta întrebare, dacă trupele popóraloru insultate în acei termini de Betyár (banditu) voru sari în Dunare sau în Mare de fric'a lui. Ci că multu mai tinura caciuliturile reciproce!

Romani'a.

— Bucuresci. În lun'a viitoare se voru deschide camerele că totu-deauna; într'aceea familiile care petrecu tómn'a la „dealu“ precum se dice pe aici, adeca la culesu de vii si preste totu la tiéra, la economia, se voru întórce în locuintiele lor de érna si la placerile dulci-amare ale capitalei, candu apoi viétu'a sociala si cea politica isi va recastigă vioitiunea sa de mai înainte. Până atunci este bine se întretinemu pe publicu cu cestiuni vitali, national-economice, pentru care mai tardiu lipsesce timpulu.

Spaim'a cea mare ce dedese în tôte bursele europene, din caus'a actiunei dela Dulcigno, adeca de fric'a unui resboiu próspectu si îndracitu de cruntu, a influentiatu fôrte tare si cursurile noastre, atātu în piati'a capitalei, la banci si la bursa, cătu si în piatiile danubiane. Milióne s'au perdutu la cursulu monetei, că si la alu efecteloru (obligatiuniloru) de

statu. Până alaltaeri in 4/16 Oct. speculatiunea suferia că de friguri.

Dara class'a agricola, proprietarii mari si mici ai tiei potu se aiba o alta consolatiune si chiaru bucuria, că porturile ămbla bine preste asteptare. Dupa mai multe scrii positive, locuitorii până acuma n'au fostu in stare de a trieră atăta, căte ceru corabierii spre incarcare. Granariile, magazinele, seu precum au inceputu a le numi speculantii pe englesesce Stock-urile, sunt mai totu gôle si ăr'n'a se apropie. Din acea cauza „Curierulu finantiariu“ din 17 Oct. dice:

„In piatilele nôt're de cereale afacerile sunt destulu de animate si pretiurile productelu arata o urcare ô're-care, provenita din lipsa de stockuri, in care se afla porturile nôt're. Stockurile de prin porturi sunt in adeveru atātu de neinsemnate, in cătu esportatorii intempina seriôse dificultati pentru completarea caricelu loru.

Agricultorii nostri aru trebui se nu uite că, din di ce mergemu, stagiunea inaintédia, si de interessulu loru este de a grabi treierisiulu si a desfasurá indoite silintie, pentru a transportá cătu mai repede recoltele loru la porturi.

Până astadi, esportatiunea cerealeloru a atinsu cifr'a de 55,000,000 franci. Timpulu fiindu fôrte princiosu pentru incarcare, si tómn'a anuntandu-se a fi lunga si frumôsa, cifr'a esportatiuniloru nu va intardia de a se indoi.

Aurulu in mesura cu esportatiunile de cereale devine mai abundantu. Elu cotédia contra argintulu 1¼ la suta si contra biletelu hypotecarie ¾ la %.

Principalele nôt're ivalori cotédia: Rent'a romana 74.75; — 6% de drumu de feru 88½ — 6% ruralu 87. — Domenialele facu 102¾.

Municipalele 8% au inchisu cu 100. Losurile municipale cu 28½. — Obligatiunile cassei pensuniloru variedia intre 190 si 192.

Acelasiu „Cur. fin.“ face dupa „Monitoru“ o descriptiune a minelu de carbuni, descoperite in districtulu Mehedinti din Romani'a mica (Olteni'a), adeca in partea limitrofa atātu cu Banatulu cătu si cu tiér'a Hatiegului din Transilvani'a. Este dara invederatu, că escelent'a vena grôsa dela Oraviti'a si ceealta transilvana dela Petrosieni, se intindu si imbucă un'a cu alta pe teritoriulu Romaniei. Angli'a nu are aur, dara carbunii ei de pétra facu pentru ea mai multu de cătu totu aurulu Europei. De voru reusi vecinii nostri cu carbunii de pétra, apoi voru avea in adeveru se se felicitied.

Éca ce ne spune „Curierulu finantiariu“:

„Minele de carbuni dela Bahn'a. — De diecim de ani este recunoscutu de toti, că in Romani'a, abunda in diferite localitati, in numerose sorginti de bogatii minerale, cum sunt carbuni, fieru, arama si altele. Cercetari facute in mai multe puncte ale tiei, sondage esecutate de ômeni speciali, au venitu pe rendu se confirme acéstă credintia, semnalandu anume localitati, unde s'ar potea deschide mine, care se respandésca in tiéra preste puçinu timpu imense binefaceri.

In ceea ce priveşce mineralele combustibile, (carbunii), sondagele si experientiele au fostu in ultimii ani inca mai numeroşé si mai convingetóre. Este destulu se citamu aci pe acelea facute la Bahn'a, in districtulu Mehedinti, unde au fostu descoperite imense strate de carbuni, care in calitate s'au constatat că potu fi pusi pe aceeasi linia cu carbunii inportati din strainatate pentru serviciulu linielu nôt're ferate si pentru alte trebuintie de prim'a ordine.

Existenti'a dar a unoru asemenea minerale nu mai erá indoişă de multu. Cu tôte acestea, mai nici o mesura seriôsa nu se luase pentru deschiderea unei exploatiuni de mine, fia pentru carbuni, fia pentru alte minerale. Cestiunea a fostu ridicata in pressa, discutata adesea in camere chiaru, dar totulu a remasu in stare de proiectu, de desiderate.

Abia acum avemu de inregistratu unu pasu facutu pe acestu terren. „Monitorulu oficialu“ din dilele trecute ne-a facutu cunoscutu, că prin decisiune ministeriala, d. Draghiceanu, directoru si professoru de tehnologia la scól'a de poduri si siosele, a fostu insarcinatu cu directiunea lucrarilor de explorare si exploatare a minelu de carbuni dela Bahn'a, Ilviti'a si Plostin'a din districtulu Mehedinti.

Suntemu fericiti de a potea constatá, că in fine gubernulu romanu s'a hotaritu se puie bazele unei exploatiuni de natur'a acéstă, exploatiune propagata de „Curierulu finantiariu“ inca cu câtiva ani inainte.

Minele de carbuni dela Bahn'a, atātu prin positiunea loru geografica, aprôpe de Dunare si de caile ferate, cătu si prin cantitatea si calitatea carburiloru loru, ne presenta tóta increderea, că ele fiindu bine si sistematicu exploatate, nu numai că voru reusi pe deplinu, dar inca voru face in curendu concurentia carburiloru din strainatate, si că astfelu ele voru fi semnalulu din ce in ce mai accentuat alu emanciparei nôt're pe terrenulu economicu, terrenu aprôpe singurulu, pe care se operédia adi cotozirile (subjugarile).

Asupra massei enorme de carbuni aflati la Bahn'a numeroşé sondage in diferite directiuni ce s'au operatu acolo, nu mai punu la indoişă reusit'a intreprinderi. Cătu pentru calitatea acestui combustibilu, analise chimice au

constatat, că ea intrunesce tôte elementele trebuintiose pentru a inlocui cu multu successu carbunii inportati adi din strainatate.

Éca doue din aceste analise, prim'a a directorulu laboratorulu scôlei de mine din Paris, si secund'a a directorulu laboratorulu de arte si manufacture din Paris.

	I	II	Medi'a
Carbune fin.	0.682	0.76	0.720
Cenusie	0.093	0.10	0.095
Maten - Volatile	0.225	0.14	0.180
	1.000	1.00	0.995
Caloricu	6.265	6.720	6.486.

Aplicati la caile ferate, carbunii dela Bahn'a sunt chiamati a jucá cum am disu, unu rol fôrte inportantu si a salvá padurile nôt're de securea care le decimédia adi.

In adeveru, diferite experientie s'au facutu cu acei carbuni, atātu pe lini'a ferata Severinu-Craiov'a, cătu si Bucuresci-Giurgiu, si rezultatele au fostu din cele mai fericite. Din aceste experientie a rezultatu, că carburnele dela Bahn'a arde bine, are o flacara lunga si si conserva form'a in combustione; elu are o productiune abundanta de vaporu, si trenulu pôte circula cu aceeasi iutiéla, că acea obtinuta prin ajutorulu carburiloru de Oraviti'a. Unu trenu de marfa cu unu tonagiu de 244 tône, pusu in misicare cu carbuni de Bahn'a, a percursu distanti'a de 144 chilometri, intre Severinu si Craiov'a, mantinendu usioru presiunea intre 9 si 10 atmosfere, chiaru pe ramp'a dela Poroian'a. Pentru acéstă distanti'a s'au consumatu 3000 chilogr. carbuni, adeca 27 k. pe kilometru, costandú 28 franci celu multu. Pentru aceleasi trenu, in aceleasi conditiuni de iutiéla si tonagiu, compani'a cailoru ferate avea alocate 2800 k. carbuni de Oraviti'a, adeca 18 k. pe chilom. costandu inse 42 franci. Diferinti'a deci in costulu carburiloru consumati pe kilometru este de 14 fr. in favôrea carburiloru dela Bahn'a. Aceste incercari repetite pe alte puncte ale linié ferate, au datu rezultate inca mai favorabile de cătu acestea.

Exploatiunea deci a acestoru mine, asupra carora am publicatu déjà in 1877 unu studiu aprofundatu, basatu pe cifre si experientie, nu pôte se fia de cătu bine venita. Resultatele ei voru fi din cele mai fericite: Pe de o parte va economisá pentru tiéra capitalele ce exportamu adi in schimbulu carburiloru inportati din strainatate, va favorisá crearea altoru industrii, pentru care carburnele este elementulu vitalu, éra pe de alt'a, aplicati la caile ferate, pe care le voru costá mai puçinu consumatiunea loru de cătu lemnele, voru salvá o parte din padurile nôt're, singurele care serva de combustibilu cailoru ferate, si care adi sunt decimate fara nici unu calculu, in detrimentulu agriculturii si economiei nationale.

Terminandu, vomu face aci o mica observatiune.

D. Draghiceanu e insarcinatu, ne spune decissiu-ne ministeriala, cu dirigerea lucrarilor de explorare si exploatare a minelu dela Bahn'a.

Citimu in Press'a: Bucuresci, 6/18 Octob're. Suntemu informati, că A. S. R. Domnulu va plecá mercuri deminéti'a spre a întôrce visit'a A. S. principelui Bulgariei la Rusciucu, unde se afla de câteva dile.

Acéstă visita, ce M. S. Domnulu s'a grabitu a face principelui Bulgariei, erá ceruta atātu din motive de curtenia, căci trebuiá se întôrca visit'a ce i se facuse, cătu si din caus'a bunelu relatiuni ce s'au stabilitu, si au a se stabili si mai bine, intre aceste doue popôra vecine.

A fostu chiaru o buna ocaziune aflarea principelui Bulgariei la Rusciucu, pentru-că M. S. R. Domnulu se póta indeplini acéstă indatorire de politetia si de bune relatiuni. Căci, déca Domnulu nostru ar fi fostu se mérga la Sofi'a, cu greu ar fi potutu face acéstă visita, din caus'a imperfectiunei in care inca se afla caile de comunicatiune in Bulgari'a. Celu puçinu ar fi trebuitu atunci a se mai asteptá inca multu timpu. Acum inse principele Bulgariei, fiindu pe fruntaria, apropierea si inlesnirea intalnirii a facutu pe ambii principi se se folosésca de ocaziune, spre a se vedea si a schimbá reciprocu acele politetie, cari, in asia ocaziuni, sunt si espressiona interessului ce simtu ambele state a se afla in bune raporturi.

Visit'a Domnului nostru la Rusciucu, că si la Belgradu, este cum am disu, o cestiune de curtenie si espressiona bunelu relatiuni intr'aceste state vecine. Nimicu mai multu, nimicu mai puçinu. Si spre a pastrá aceste, visite caracterulu naturalu ce'lu au, nici unu ministru nu insoşesce pe suveranu.

Noi inse nu potemu de cătu se ne bucuramu si se aprobamu aceste schimburi de politetie. Pentru ce? Pentru-că ele contribuescu fôrte multu spre a mantinea si a intari bunele relatiuni ce trebue se esiste intre noi si principatele vecine. Si amu fostu si suntemu de idea, că intre romani, bulgari si serbi sunt numeroşé interesse identice, si prea multe schimburi comerciale, pentru-că se fia totudeauna de unu interesu reciprocu, că se fimu in cele mai bune raporturi.

Se pôte că la unii se nu placa a vedea aceste popôra, că cauta se traiésca in buna intelegere,

căci maxim'a „divide et impera“ servesce adesea in politica interese ce nu se potu marturisi. Pentru noi inse, că si pentru bulgari, acéstă aru trebui se fia unu cuventu mai multu, pentru că se lucramu asia, cum, la unu timpu de nevoia, se potemu opune maxim'a contraria, „viribus unitis.“

Cu acéstă nu va se dica, că s'ar potea aduce vr'o vetamare cuiva, ci numai că ne intelegemu interesele si că cele trei principate Dunarene probédia, că sciu, că merita a traí prin o viétia propria a loru, neincrustata in altii.

Diariulu „Romani'a Juna“ primesce din Athen'a cu dat'a de 15 Septemb're, urmatôrea scire:

„Dilele trecute avui ocaziune a aflá dela o persóna fôrte inaltu pusa, că inainte de a trece armat'a gréca subt generalulu Soutzo hotarulu elenu, s'a inchiaietu intre voda Carolu I alu Romaniei si regele Georgios I alu Greciei, unu tractatu secretu in privinti'a romaniloru din Epiru. Prin acestu tractatu Greci'a se léga fatia cu Romani'a, a dá romaniloru din provinciele ce se voru anescá de Greci'a, tóta autonomi'a politica, respectandu-li-se limb'a in scóla, biserica, administratia si justitia. Acestu tractatu s'a inchiaietu in urm'a opositiei facute de Romani'a de a lasá, că regiunile romane din provinciele sudice ale Turciei se fia cedate Greciei. Prin acestu tractatu inse dandu-se Romaniei tóta garanti'a, gubernulu romanu a incetatu cu opunerea lui.“

(Dupa Telegrafulu din Bucur.)

Correspondentie particularie ale „Observatoriului“.

— Satmare, 9 Octob're 1880.*)

Cineva dela Gherl'a, subscrisu X—Y, scrie in numerulu 53 alu „Observatoriului“, că eu me svercolescu a resfrange cele publicate in Observatoriu si Gazeta despre parochi'a din Satmaru; inse că paserea se cunoşce dupa pene: eu cá preotu si protopopu lucru unguresce, si cá la unu invetiatoriu am datu testimoniulu ungurescu, spre a fi admisu la esamene, candu sciu că comisiunea esaminatoria dela preparandi'a diecesana e compusa din romani.

X—Y daca e professoru de preparandia, la asia stilu si cultura invétia pe tineri? Eu la fitionile unoru corespondenti anonimi, precum e si X—Y din respectu cătra domnulu redactoru si publiculu „Observatoriului“, am datu desluciri despre starea acestei parochie in „Observatoriulu.“ Inse déca socii anonimi ai lui X—Y au scrisu fitioni, elu se pune la insulte si minciuni.

Ce va se dica, că eu cá preotu si protopopu lucru unguresce? Acéstă nici insusi X—Y nu o crede. Eu cá protopopu lucru si scriu romanesce, fiindu limb'a romana, limb'a corespondentiei in acéstă diecese, éra cá preotu lucru cum ceru inpregiurarii, nu numai romanesce seu unguresce, ci si in alte limbi: germanesce, francesce, ba de candu-su aici, mi-a cautatu se inveti si russesce, că se facu destulu cerentieloru.

Ce atinge invetiatoriulu din cestiune, acela a voitu se fia inserisu la preparandi'a de ritulu latinu de aici, si elu se invetie obiectele privatu, asia 'iam datu adeverintia despre starea si portarea lui, din 29 Septemb're 1879, sub nr. 155 par. ce la Gherl'a nici se cerea, si firesce unguresce, că la preparandi'a de aici nimenea nu scie nici unu boldu romanesce. A si fostu inserisu, inse nu a potutu reesi, si mi s'a prezentatu, că elu merge la Gherl'a. Eu 'iam spusu categoricu, că intru aceea nu me invoiescu, că fiindu invetiatoriu provisoriu in Görbed, sub cursu nu pôte lasá scól'a. Cu tôte aceste s'a dusu, fara că se fia spusu cuiva, si eu numai la patru septemani am sciutu, că in Görbed nu se tine scóla.

Aceste eu le-am scrisu ordinariatulu, din 4 Februariu a. c. si nr. 16 prot., si X—Y fiindu la Gherl'a totu asia de bine scie, că pe acelu invetiatoriu chiaru l'am opritu, că se nu mérga la Gherl'a, si totusi chtëdia de scrie că inca si testimoniulu 'iam datu, firesce, că ce'i pasa lui de adeveru, elu scandale cauta, si daca nu afla, face. Altmentre chiaru candu scriea corespondenti'a sa, atunci lucramu nu numai romanesce, ci dreptu in caus'a limbei romane, facundu unu respunsu filologicu si contra-proiectu la proiectulu comisiunii academice, despre ortografi'a limbei romane. Oplu esitu de sub tipariu se afla si la onor. redactiune, si e adeverintia viua spre rusinarea totale a lui X—Y.

X—Y fiindu professoru de preparandia, de cătu căsi bate capulu in minciuni, mai bine isi caute de deregatoria. Esu tinerii dela preparandia si nu sciu se cante unu aminu omenesce. Asia patii eu cu unulu anu, in cătu credintiosii stá se fuga din biserica, si nici s'au inpacatu, pâna-ce nu am departatu de aici pe acelu tineru. X—Y dóra tacundu invétia cantulu. Éra tinendu concursu in Mediesiu si Gorbedu pentru statiunile docentiale, recurrentii nu au fostu in stare se faca o simpla analise gramaticale. Dupa X—Y dara romanitatea intru aceea stá, că professorii se nu invetie si docentii se nu scia nimicu din gramatic'a romana, éra cari se ocupa chiaru cu cestiunile gramaticali, de aceia se'si bata jocu. Ce romanu! Éca onor. redactiune, de acesti ômeni sunt corespondentii anonimi, des-

*) Rogamu pe oo. domni corespondenti, că se nu prea intardie cu aparari de acestea, căci apoi atātu materialu se incarca la redactiune, in cătu este preste potintia a'lu publicá numai de câte doue-ori pe septemana.
Red.

pre care prea bine diceti, că ar fi adevărata cutediare a se luă dupa densii.

Joane Marcu
protopopu si parochu
in Satu-mare.

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Josifu Fülepu, comerciant in Tergu-Muresiului, că consociu; Alesandru că fiu; Ecaterin'a, marit. Leontinu Popu, jude la trib. reg. in Clusiu, fiulu si ficele acestora si Elen'a că fice; Elisabet'a, marit. Joanu Csatt, tabacariu; Mari'a, marit. Josifu Gerendi, jude la trib. reg. in Dev'a, si Sofi'a, marit. Demetriu Manu, comerciant in Tergu-Muresiului că sorori, fii, ficele si nepotii acestora; Danielu si Georgiu Moldovanu, că veri; Julian'a Fülepu, mar. veduva Gramm'a, Ann'a Fülepu, marit. Popu si Beniaminu Fülepu că cumnati, fiii si ficele acestora, cu anim'a sfasiata de dorere anuntia, că prea iubit'a consocia, cea mai buna mama, credintios'a si iubitore sora, matusia si cumnata, modelulu de virtutele casnice si familiare

Ann'a Fülepu, nasc. Deacu,

in etate de 60 ani si de 40 ani ai fericitei casatorii, in urm'a unui morbu scurtu, a incetatu din vietia la 19 Octobree 1880 in Clusiu.

Remasitiile sale pamentesci transportate dela locuintia ginerelui seu Leontinu Popu din strada promenadei Nr. 5, mercuri in 20 Octobree a. c. la 3 ore d. m. dupa indeplinirea rogatiunilor, pe calea ferata la Tergu-Muresiului, acolo s'au inmormmentatu la 21 Octobree in cimiteriulu romanilor de religiunea greco-catholica.

Fia'i tierin'a usiora si memori'a ei binecuvantata in tote generatiunile!

— (Alu douilea concertu ordinariu alu „Reuniunei romane de cantari din Sibiiu“) in sér'a din 17 l. c. s'a executatu conformu programului in presentia unui publicu distinsu si forte numeros. La acestu concertu a binevoitu a asista si Escel. Sa archiepiscopulu si mitropolitulu Mironu Romanu, onorandu prin acesta intr'unu modu catu se pote de magulitoru modest'a nostra Reuniune de cantari. La acestu concertu mai participa si ospetii veniti la adunarea generala a Societatii pentru fondu de teatru, in frunte cu vice-presedintele si secretariulu aceleia d-nii: V. Babesiu si Jos. Vulcanu.

Gratia neobositulu ingrijiri si conducerei pline de tactu a directorulu Reuniunei de cantari d. Dr. A. Brote, a silintieloru ce si-a datu bravulu ei dirigentu d. C. Frühling, precum si laudabilelu zelu si diligentiei desvoltate din partea membriloru si a membriloru activi, concertulu din sér'a de 17 Octobree avu unu succesu deplinu.

Piese cantate de choru au fostu bine executate si au datu proba despre o alegere amesurata la poteriile sale progressande. Solo pe piano alu d-siorei M. Noheil a fostu aplaudatu cu multa si meritata recunoscintia din partea publiculu. In catu pentru cei doi soli pentru sopran, cantati de gentil'a si jun'a d-siora Mari'a Rosca, avemu a constata cu viua placere, că au seceratu aplause pe catu de frenetice, pe atatu si de incuragitoare. Dela ultimulu concertu vocea junei cantaretie a facutu progresse demne de tota recunoscintia, atatu cu privire la fortia, intonare, catu si la flecsibilitate, ceea ce in mare parte are a o multamí professorei sale d-siorei Juli'a de Bilewicz, care avu si amabilitatea de a luă asupra si acompaniarea pe piano. Forte bine si precisu au fostu executate cele dou coruri din „Preciosa“, era prin solo-aria cantata de d-sior'a Elen'a br. Popu triumfulu acelu concertu a fostu decisu in modu definitivu. Pentru cei cari au avutu fericirea se audia acea aria cantata de d-sior'a Elen'a, nu mai potea fi nici o indoiala, că acea cantaretia este un'a din cele mai frumoase si brilante stele ale Reuniunei de cantari. D-nei Minerv'a Brote i aducemu si de asta-data tributulu nostru cuvenitu de admiratiune si recunoscintia pentru minunatulu densei acompaniamentu de pianista perfecta. In quintetulu din oper'a lui Mozart „Fluierulu farmecatu“ eselara si secerara aplause resunatore cele trei sopraniste d-n'a An'a Mog'a, d-sioarele Elen'a br. Popu, Mari'a Rosca, precum si cele dou voci barbatesci Jos. Popescu (tenor) si P. Ciora (basu). Vocile din quintetu erau forte bine dispuse asia, in catu nu au lasatu nici unu de doritu.

Concertulu se termina prin corulu veselulu „Tat'a mosiu“ de A. Flechtenmacher, care in urm'a prelungiteloru aplause ale publiculu satisfacutu pe deplinu, a trebuitu se se repetedie.

— (Balulu romanu datu in favorulu fondulu de teatru) in sér'a de 18 l. c. a reusitu stralucitu. Pe la 9 ore spatiós'a sala dela „Imperatulu

romanu“ simplu, dara frumosu decorata cu ghirlande de verdétia si cu trei-colori nationale, primi pe parchetulu seu scilpitoriu unu publicu, de si nu prea numerosu, dara cu atatu mai elegantu si mai distinsu. Logele din galeria inca erau ocupate de unu publicu corespundietoriulu celui din parterulu salei. Intre alte somitati ale societatiei din Sibiiu avuramu placerea a vedea si pe Escel. sa comandantulu militariu F. M. L. de Bauer si pe Escel. sa d. generalu F. M. L. Gyurics, cari n'au pregetatu a onora cu ilustr'a d-loru presentia, aceasta modesta petrecere a societatiei romane de aici.

De alta parte, afara de câteva esceptiuni prea onorifice reprezentate prin cativa d-ni oficiari ai garnisonei, a catorva familii neromane concetatiene, intregu restulu celorlu invitati aflara de bine a se absentá, de si precum ni se relatédia, comitetulu arangeatoriu cunoscedu si datorintia inpusa lui prin politeti'a reciproca, familiaritate si urbanitate, a transmisu preste 250 invitari numai aicea in Sibiiu la cele mai remarcabile adrese ale societatiei acestei cetati. Refusulu d-loru de a onora acele invitari, este si elu unu momentu caracteristicu alu relatiuniloru nostre sociale, care prin unu epitetu francu se pote traduce cu: exclusivismu aviticu, că si candu noi romanii amu fi o ginte contagiós'a.

Premisse acestea, se revenimu la balulu nostru, care cu tote acestea, precum amu disu, a reusitu stralucitu. Dupa datina, balulu s'a deschisu prin o hora, jucata cu multa grandetia si precisiune in audiulu insufletitoriulu ritmu alu „Horei Severinului“, care a fostu cu multa desteritate orchestrata din partea dlui maiestru alu capelei civile Hermann, anume pentru balulu romanescu. Indata dupa primulu valsu publiculu dantiatoriu se animá, conversatiunea deveni vesela si vivace. Roman'a a fostu jucata cu multa precisiune si in totu decursulu evolutiunei figureloru ei bine arangiate, numerosulu publicu din sala de restauratiune a trecut in sala de dantiu, urmarindu-o cu multa placere pana in fine.

In catu pentru toalete, ne consideramu a fi cu multa mai necompetenti, de catu se ne permitemu a ne insusi rolulu lui Paris. Ne vomu supune sentintiei pe care o voru fi decretatu maestrele de professiune chimate si competente in judecarea si apretierea unei perfecte toalete de balu. Mai multu de catu orice altu, pe noi ne au interesatu studiulu, contemplarea si admirarea acelu fisionomie caracteristice, spiritualisate si espressive ale dameloru nostre, intre care se aflau adeverate modele de frumsetia antica si moderna. Cu deosebire ochii romanceloru nostre, fia ei bruneti seu albastrii, sunt farmecatori si admirabili, nu numai pentru unu romanu, dara pentru ori-care strainu. Observandu fascinatoriulu loru jocu, temperatur'a lor ardietore, si schinteitorele loru priviri si forte adeseori lungi, petrundietore si profunde, ne aduseramu aminte despre legend'a misteriosei „Fontana trevi“ din Rom'a. Despre acesta fontana, o vechia si uitata legenda ne spune, că undele ei cristaline, care se adunau intr'unu spatiosu basinu de marmora alba, asediatu pe un'a din principalele piatie ale Romei, aveau strani'a insusire, că deca unu trecetoriu privea in profunditatea acelu basinu, isi uitá de trecutu si de suferintiele sale, ranele animei i se vindecau, se simtia reintineritu si plinu de curagiu pentru viitoriu, că si candu ar fi fostu farmecatu; deca inse acelu caletoriu neesperu avea neprecugetarea de a isi stinge ardietorea sa sete, de care se simtia consumatu in apropierea ei, devenea victim'a unui doru nemarginitu de a nu se mai departá din acelu locu, seu deca totusi se departá, acelu doru care crescea cu catu era distanti'a mai mare, ilu consumá si ilu urmarea fara pietate, di si nopte asia, că multi nepotendu resistá si suportá suferintiele de Tantalulu care le incercau, nu isi reafiau linistea sufletulu si a animei lor, de catu numai deca se reintorceau éra si la farmecatoarea „Fontana trevi“ din Rom'a, ori apoi numai in recele mormentu.

Ghiciti, ve rogu, care si câte parechi de ochi de ai dameloru romane dela balulu descrisu se potu asemaná cu undele din basinu „Fontanei trevi“ si câte animi au simtitu si au cadiutu victima, in acea sera de balu, farmeculu lor, ce n'are descantecu? Respunsulu franco.

— (Substituii.) In comitatulu Sibiiului au fostu substituiti in calitate de vice-pretori d-nii Moise Braniște in districtulu Sibiiului si Liviu Branu de Lemeny in districtulu Nocrichului.

— (A trei'a conferintia a d-nei Abbadié in limb'a francesă) a fostu nu numai forte interesanta, dara si forte bine cercetata. De asta-data savant'a conferentiara, conformu promisiunei date in conferenti'a anterióra, ne-a vorbitu despre nefericit'a flica a Mariei Teresiei, despre frumós'a, adorat'a si multu regretata regina a Franciei Mari'a Antoinet'a, acesta celebra femeia, martira a revolutiunei francesă. De-

scrierea vietiei si a suferintieloru acelei nefericite regine a fostu atatu de escelenta, de fidela si emotionatore, in catu cei ce ascultau pe d-n'a Abbadié istorisindu, remasera adencu inpressionati atatu prin cele ce audisera, catu si prin art'a cu care li s'au espusu subiectulu conferentiei. Ne-amu convinsu si cu acesta ocaziune, că pe o femeia nefericita o pote judeca bine si impartialu éra si numai o femeia, care judeca nu numai cu ajutoriulu recei ratiuni, ci si cu acela alu unei anime simtitoare si pline de compatimire pentru suferintiele omenimei intregi. A resimti si a consolá, este unulu din pretioasele daruri ale femeiloru nobile. D-n'a Abbadié ne-a probatu, că este conscia de missiunea femeiei si că este dotata cu acelu daru pretiosu, fara de a avea lipsa a recurge la ajutoriulu unui sentimentalismu plinu de pruderia, declamatoru si sarbedu.

In viitoare conferentia d-n'a Abbadié va vorbi despre „Misantropulu“ lui Molière, care se pare a fi poetulu favoritu alu d-nei.

— (Societatea literaria „Petrui Maior“ a juniloru romani din Budapesta si-a constituitu comitetulu pe anulu sc. 1880-1 in urmatoriulu modu:

Presedinte: Georgiu Serbu, deputatu dietalu; vicepresedinte: Dr. med. Georgiu Creniceanu; secretariu: Nicolau Mladinu, juristu in an. IV; notari: Aureliu Oprea si Martinu Orasianu, juristi in an. I; cassariu: Emiliu Porutiu, tehnicu in an. V; controloru: Georgiu Vess'a, medicin. in a. III; bibliotecariu: Camilu de Nisnitiu Negulescu, jur. in a. III; redactoru la foi'a societatii „Ros'a cu ghimpi“ Constantinu Groz'a medicin. in a. II.

Budapest'a, 18 Octobree st. n. 1880.

Cu tota stim'a

Dr. Georgiu Creniceanu
v.-presied.

N. Mladinu
secretariu.

Preturiile cerealeloru

si altoru obiecte de trau alu fostu la

19 Octobree st. n. in Sibiiu:

Grâu, dupa cualitati	1	hectolitru	fl. 7.50—8.50
Grâu, amestecat	1	„	„ 5.—6.—
Secara	1	„	„ 5.70—6.—
Papusiou	1	„	„ 4.40—4.80
Ordiu	1	„	„ 4.40—4.50
Ovesu	1	„	„ 2.—2.40
Cartofi	1	„	„ 1.60—2.—
Mazare	1	„	„ 6.—7.—
Linte	1	„	„ 9.—10.—
Fasole	1	„	„ 5.—6.—

Cursuri de Bacuresci in Lei noi (franci).

7/19 Octobree 1880.

Obligatiuni rurali din 1864 convertite cu 6%	1	86.3/2 b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„	108.—
Obligatiuni dominiáli cu 8%	„	103.—
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„	93.3/4
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„	92.1/4
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„	99.1/2
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„	53.1/4
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„	98.40
Prioritati cu 8%	„	—
Actiunile bancei Romani'a din 1869	„	310.—
Daci'a, comp. de asecur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„	210.—
Romani'a, compania de asecur., din 1875 cu 8% act.	„	—
(200 l.) platitu 100	„	70.—
Rent'a romana din 1875	„	77.—

• Cura pentru érna. •

Wilhelm's THE'A CURATITORE DE SANGE

antiartritica si antireumatica

a lui (1) 20 25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu in Neunkirchen (Austria de josu),

a fostu folosita in forte multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probédia prin mii de scrisori de recunoscintia, in contra sioldinei, a reumatismulu, a raneloru deschise, in contra reiloru invecitate si permanente, a raneloru care puroieza neincetatu, ale bubeloru pe piele, remase din morburu seculale, bubeloru de pe corp si din fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, inflaturoru de ficatu si splina, dureriloru hemoroidale, galbinare, suferintieloru intensive a nerviloru, a muschiloru si a dureriloru la incheiaturi, greutatiloru de stomacu si de venturu, incuieriloru, ale udulu, polutiuniloru, inpotentiei la barbat si pólele albe la femei, morburiloru scrofulose, inflaturi ale ghinduleloru si in contra altoru suferintie. Atestatele la cerere se trimitu gratis.

Pachete inpartite in 8 dose se afla cu pretu de 1 fl., pentru timbru si pachetare se socotescu 10 cr.

Pentru de a se apará de falsificate, se se caute cunoscutelu marce brevetate si legalisate in mai multe state.

Se afla de vendiare in Sibiiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

1000 pana la 3000 florini

se cauta pe timpu scurtu, pe langa hipoteca sigura. Doritoru de a eloca asemeni capitaluri se binevoiesca a se adresa la redactiunea acestui diariu sub cifrele G. R. 7 pana la capetulu acestei luni Octobree.

(38) 2—2

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**